

Број 43
датум 24.2.2025. год.
БОР

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА БОР
ИЗВЕШТАЈ О РАДУ 2024.

1. ПРЕГЛЕД РЕАЛИЗАЦИЈЕ УТВРЂЕНИХ ДЕЛАТНОСТИ

● Куповина књига – Планом је за ову намену предвиђено 3.000.000 рсд. Реализоване су две набавке, у јуну и новембру. Укупан број купљених књига у 2024. је 3.769. Потрошено је 2.954.591,57 рсд.

● Укупан број набављених и инвентарисаних књига у 2024. је 4.398.
(Позајмна одељења и посебни фондови 3.977; Завичајно одељење 66; Огранци 355)

Начин набавке	НБ Бор	Завичајно	Огранци	Укупно
Куповина	2.515	2	246	2.763
Откуп МКРС	540	/	/	540
Поклон организација	506	9	109	624
Поклон појединаца	408	47	/	455
Замена за изгубљену	8	/	/	8
Сопствена издања	/	/	/	/
Локални обавезни примерак	/	7	/	7
Стари фонд НБ Бор	/	1	/	1
Укупно	3.977	66	355	4.398

Подаци о куповини књига у 2024. години односе се искључиво на књиге које су инвентарисане закључно са 31. децембром 2024. године. У 2024. години инвентарисане су књиге из ЈН 02/2023 и ЈН 01/2024 (укупно 2.763). Књиге из ЈН 02/2024 биће инвентарисане почетком 2025. године и приказане као инвентарисане у извештају за 2025. годину.

Током 2024. године библиотеци (рачунајући и огранке) поклоњене су 1.634 књиге (од тога, 1.079 су поклонила организације и појединци и одлуку о томе да се ове књиге инвентаришу донела је Комисија за процену библиотечко-информационе грађе) и све су инвентарисане.

Приказано процентуално, фонд монографских публикација је на крају 2024. године био попуњен на следећи начин: куповина – 62,83% (2.763); откуп МК – 12,28 (540); поклон – 15,8% (1.079); остали видови – 0,36% (16)

У односу на набавку књига у 2023. (3562), број набављених књига у 2024. (4.398) већи за 836 књига или за 23,47%.

У начину набавке у 2024. доминира куповина као најпожељнији начин набавке. Треба нагласити да се књиге за библиотеку набављају искључиво селективно, изузев дела откупа министарства културе (40% откупа књига су обавезни примерци).

Принављање фондова по одељењима у библиотеци у граду:

одељење	дечја књига	фонд за адолесц.	рефер. збирка	0-9 (позајмно)	страна књига	посебни фонд	Завичајно одељење	укупно
дечје	1.274	128	15	/	9	33	/	1.459
позајмно (књижевност + стручно)	/	/	/	2.255	17	/	/	2.272
посебни фондови	/	/	17	/	/	229	/	246
укупно	1.274	128	32	2.255	26	262	/	3.977
Завичајно одељење	/	/	/	/	/	/	66	66
УКУПНО	1.274	128	32	2.255	26	2	66	4.043

Укупан фонд монографских публикација у Народној библиотеци Бор (без оранака) 31. 12. 2024. је 111.350.

ОДЕЉЕЊЕ НББ	31. 12. 2024.	У односу на укупан фонд
Дечје одељење	20.744	18,63%
Позајмно одељење за одрасле	71.840	64,52%
Посебни фондови	16.169	14,52%
Укупно без Завичајног одељења	108.753	/
Завичајно одељење	2.597	2,33%
УКУПНО са Завичајним одељењем	111.350	100%

● **Годишњи расход по одељењима**

У 2024. години ради отписа излучене су 1032 књиге из фондова НББ: 379 књига са Дечјег одељења, 587 књига са Позајмног одељења за одрасле и 66 књига из Одељења посебних фондова. У сеоским огранцима НББ није било отписа на годишњем нивоу. За све отписане јединице у Кобис-у је унет код за расход.

Одлуку о годишњем отпису донео је Управни одбор НББ 31. јануара 2025. године, са обрачуном књиговодствене вредности отписаних јединица (268.014,33 рсд).

Основ за расход /Одељење	Дечје	Књижевност и језик	Стручна књига	Посебни фондови	УКУПНО
Неактуелност	/	5	2	19	26
Дотрајалост	354	532	48	47	981
Стара задужења	25	/	/	/	25
УКУПНО	379	537	50	66	1.032

● **Укупан фонд монографских публикација у Народној библиотеци Бор**

На дан 31. децембра 2024. године, стварно стање књижног фонда НББ је 141.714 књиге: у граду 111.350 књига + у сеоским огранцима Библиотеке 30.364 књиге.

ОДЕЉЕЊЕ НББ	31. 12. 2024.
Дечје одељење	20.744
Позајмно одељење за одрасле	71.840
Одељење Посебних фондова	16.169
Завичајно одељење	2.597
УКУПНО са Завичајним одељењем	111.350
Огранци НББ	30.364
УКУПНО	141.714

Целокупан фонд монографских публикација у НББ (у граду) унет је COBISS, заједнички онлајн каталог и узајамну библиографско каталожку базу података, што каталог НББ чини отвореним и доступним за све библиотеке и кориснике.

У библиотечким огранцима се још увек не ради електронска обрада, али се књиге редовно стандардно инвентаришу и каталожки обрађују.

● **Фондови серијских публикација Народне библиотеке Бор**

Народна библиотека Бор прикупља и серијске публикације и оне се инвентаришу на Завичајном одељењу и Одељењу посебних фондова и периодике.

На крају 2024. године фонд серијских публикација у НББ изгледа овако:

Одељење	Број наслова	Број годишта	Број свезака
Завичајно одељење	52	214	1.067
Одељење посебних фондова и периодике	221	1.793	5.382
Укупно	273	2.007	6.449

На Одељењу посебних фондова и периодике 2024. године набављена су укупно 52 наслова периодике: 37 су инвентарисани и 15 је неинвентарисаних. У 2024. години инвентарисана су 62 годишта периодике, 37 наслова, од чега 12 нових (*Лице улице, Књижевна фантастика, Кинотека, радничка стража, Корак библиотеке, Београдски круг, Форум, Винаверово огледало, Африка, Везал, НУР, Зборник семинара за модерну уметност Филозофског факултета Универзитета у Београду*).

Структура нових часописа према УДК: 0 (Опште) – 1 наслов; 3 (Друштвене науке) – 3 наслова; 7 (Уметност) – 3 наслова; 8 (Језик и књижевност) – 4 наслова; 9 (Историја/Географија) – 1 наслов. УКУПНО: 12

Инвентарисани часописи према начину набавке:

- Куповина: 5 (*Летопис Матице српске, Свеске, Исток, Лице улице, Књижевна фантастика*)
- Поклон и сопствена издања: 32

Евидентирано је још 15 наслова који нису инвентарисани, пошто је реч о дневној штампи и недељницима, као и о часописима *Пословни саветник* (за рачуноводство) и *Добро јутро* (за огранке).

Од 15 неинвентарисаних наслова, 9 је купљено (*Политика, Данас, Блиц, Време, НИИ, Политикин забавник, Мали забавник, Пословни саветник, Добро јутро*).

Према начину набавке, од 52 набављена наслова: 14 је купљено (26,92%) а 38 је добијено поклоном (73,08%).

Приликом набавке серијских публикација за Одељење посебних фондова и периодике – преовладава поклон, што и даље представља селективну набавку, јер се не уписује све што се поклони библиотеци.

Периодика је електронски обрађена и претражива. Постоји каталог наслова (са поднасловима), који је корисницима доступан и у штампаном облику на Информативном одељењу.

Када је реч о стандардима, са 52 набављена наслова током 2024. године, Народна библиотека Бор је достигла и премашила прописани стандард. Осим штампаних, корисницима су доступни и електронски часописи (Службени гласник РС и службени гласници локалне самоуправе, као и друге електронске верзије различитих часописа којима се може приступити преко рачунарских јединица у библиотеци, на које, међутим, библиотека није претплаћена). Са приступом бази ЕБАРТ, као и претраживом базом листа *Колектив*, тај проценат се креће у границама законом очекиваног и обавезног.

У 2024. години било је свега 18 коришћења периодике (часописа) на Одељењу посебних фондова и периодике. То се може објаснити прво тиме да се часописи не износе из библиотеке, већ користе искључиво у читаоници, а затим и тиме да данас корисници ретко читају штампану периодику, већ углавном вести и чланке на онлајн порталима. Због свеукупне друштвене, па самим тим и културне климе која влада, незаинтересованост за часописе које прикупља библиотека није изненађујућа.

За Завичајно одељење НББ у 2024. години набављено је 14 примерака часописа и 26 листова/новина (укупно 40 примерака).

У базу Кобис у 2024. години није унет ниједан наслов/годиште.

На Завичајном одељењу постоји и неинвентарисана периодика: 1.401 јединица (примерак); у 2023. години била 1.361 јединица (разлика је 40 – набављени примерци у 2024. години).

Коришћење серијских публикација на Завичајном одељењу не евидентира се у Кобису, већ се води засебна евиденција. Последњих година (2023. и 2024) бележи се велико коришћење завичајне грађе, а самим тим и периодике (2022. само 121 коришћење). У 2024. години било је 5.018 коришћења серијских публикација (мање за 748 или 14,91% у односу на 2023).

• **Осталу библиотечко-информациону грађу, која се чува на Завичајном одељењу НББ, чини:**

Врста грађе	Набављено у 2024. г.	Укупан број једин. у фонду
Картографска грађа	/	98
Каталози изложби и туристички водичи	3	364
Остало (честитке, визит-карте, мали календари)	1	199
Плакати	50	522
Разгледнице	/	241
Позивнице и пропратни материјал	19	1069
Негативи	/	7259
Фотографије ¹	9*	56.853**
Исечци из штампе	168	7626
Рукописна грађа:		235
Рукописи	/	183
Службени документац. материјал	/	52
Аудио-визуелне пројекције:		387
ЦД и ДВД дискови и УСБ меморије	4	355
Видео-снимци (ВХС)	/	25
Филмске траке	/	7
УКУПНО:	254	74.853

* Фотографије набављене у 2024. године су из приватне колекције Љубише Хорвата.

** Од тога: аналогних (на папиру) 5.998, дигиталних 50.855.

• **Дигитализација**

Укупан број дигитализованих фајлова у 2024. години јесте 50, односно 29 дигитализованих јединица (Родослов Драгослава Николића у 5 фајлова и 28 фотографија Мирослава Стојановића и

¹ У програму Кобис обрађено је 200 фотографија.

делови из четири публикације из фонда у 17 фајлова). Овоме треба додати и 2.256 јединица Културне и јавне делатности.

Укупан број свих дигитализованих фајлова у 2024. години јесте $50 + 2.256 = 2.306$.

Дигитализација некњијне грађе у НББ се ради од 2008. године. Динамика израде дигиталних фајлова некњијне грађе по годинама је следећа: 2008. – 2717; 2009. – 5427; 2010. – 2146; 2011. – 5273; 2012. – 17.740; 2013. – 11.672; 2014. – 2859; 2015. – 3431; 2016. – 1371; 2017. – 5299; 2018. – 459; 2019. – 251; 2020. – 23; 2021. – 140; 2022. – 1219; 2023. – 2462; 2024 – 2.306.

УКУПНО: 64.795 дигиталних фајлова и 35.664 дигитализованих јединица

● **Сталне програмске активности у оквиру јавне културно-просветне делатности**

Све планиране активности су се одвијале по Програму рада и у оквирима усвојеног Финансијског плана и плана набавке. Максимално су ангажовани сопствени креативни капацитети и пријатељи библиотеке те је општа слика културне и јавне делатности библиотеке богата. Томе доприноси и сарадња са другим установама у граду, школама и организацијама цивилног друштва.

У оквиру јавне културно-просветне и издавачке делатности укупно је реализовано 144 програма: 22 представљања књига; 7 трибина; 3 концерта; 7 изложби; 28 филмских пројекција; 8 предавања; 4 округла стола; 2 акредитована стручна семинара; 38 радионица са основцима и предшколцима; 20 радионица са средњошколцима; 5 културно-просветних програма у сарадњи са школама.

Део ових програма реализован је у оквиру четири манифестације: Дани књиге, Турнеја Слободне зоне, ОК/но, Ревизија словеначког филма.

Гости библиотеке и нашег града, који су се преставили својим делима, били су: професионални фотограф Станко Костић и архитекта проф. др Тихомир Обрадовић, проф. др Виолета Кеџман и директор ИК „Клио“ Зоран Хамовић, лингвиста и власник ИК „Корнет“ Павле Ћосић, мултимедијална уметница Милица Ружичић, Радиша Цветковић и Јован Марковић из Југословенске кинотеке, проф. др Каја Дамњановић, стрип-цртач Борис Станић, фотограф Ројтерса Марко Ђурица, Вука Јеремић и Драгана Михаиловић, проф. др Предраг Крстић и др Александар Стојић, Саша Ђирић, књижевници Нађа Петровић, Миодраг Мајић, Дијана Ђорђевић, Марко Томаш, Зоран Пеневски, Бранко Стевановић, Милош Марков, Лејла Каламујић, Лидија Димковска, Оља Савичевић Иванчевић, Магдалена Блажевић, Тања Ступар Трифуновић и Маријана Чанак.

Укупна физичка посета програмима културно-просветне делатности које је НББ реализовала у 2024. је 4.683 посетиоца.

И у 2024. наставило се са најразличитијим облици дигиталног рада. На сајт НББ постављани су постови који се тичу дисеминације општих информација из области културе, уметности и образовања, а које су могли бити значајне или занимљиве корисницима НББ и корисницима сајта уопште. На сајту Дигитални завичај постављани су постови који се тичу локалне културе и живота и обичаја Борана и формирана је посебна страница „Кривељ – о селу, сељењу и пукотинама у међувремену“. Ради веће видљивости НББ од 2024. редовно се информацијама ажурира фејсбук страница и инстаграм НББ.

● У оквиру издавачке делатности одштампан је 46. број часописа *Бележница* и монографска публикација *Кривељ* чији је уредник Драган Стојменовић библиотекар НББ.

● **Матичне функције у библиотечкој делатности на територији Борског округа.**

Централни регистар библиотека и прикупљање података за МБС базу

Народна библиотека Бор, на основу законских овлашћења, обавља матичне функције у библиотечко-информационој делатности и надлежна је за рад 54 библиотеке на подручју Борског округа. Народна библиотека „Доситеј Новаковић“ Неготин је 21.12.2023. године отворила огранак у Штубику и у првој половини 2024. године дошло је и до промене података у матичном регистру, као и у Централном регистру библиотека Србије. У складу са Правилником о садржини и начину вођења регистра библиотека комплетирана је документација за регистровање новог огранка. У новембру 2024. године обављен је и први надзор над стручним радом у овој библиотеци. Први годишњи извештај за базу *Мрежа библиотека Србије* биће достављен почетком 2025. године – за 2024. годину.

У односу на прошлу годину, мрежа библиотека Борског округа на крају 2024. године изгледа овако:

Број регистрованих библиотека: 44

Број огранака јавних библиотека (укључујући стационарне огранке и библиобус): 10 (9+1)

Број подручних јединица школских библиотека за које се МБС анкете раде посебно: 0

Према општинама, то изгледа овако:

Тип библиотеке	Град Бор	Неготин	Кладово	Мајданпек	Укупно
Јавна библиотека	1	1	1	1	4
Библиотека у основној школи	8	10	4	5	27
Библиотека у средњој школи	4	3	1	1	9
Специјална библиотека	1	2	/	/	3
Библиотека месне заједнице	/	/	1	/	1
Огранци	4	4	/	1	9
Библиобус	/	/	1	/	1
Укупно	18	20	8	8	54
Уписано у Централни регистар	14	16	7	7	44

И у 2024. години настављен је рад на прикупљању података за базу Мрежа библиотека Србије; реч је о годишњим извештајима јавних и специјалних библиотека за 2023. годину, као и о годишњим извештајима о раду основних и средњих школа за школску 2023/2024. годину, који су унети до средине октобра 2024. године

Због кадровских промена у школским библиотекама, Матична служба НББ посредовала је у вези са отварањем нових корисничких имена за пријављивање у базу МБС и новозапосленима је у континуитету давала инструкције за унос података. Тамо где није било могуће да школски библиотекари самостално унесу извештаје у базу МБС, али су доставили податке, то је учинио библиотекар Матичне службе – била су три таква извештаја.

Због честих промена библиотекара у школским библиотекама, током 2024. године укинута је 7 налога за рад у бази МБС, а отворена су 2. Преосталих 5 биће оворени током 2025. године, након надзора и основних упутстава новим библиотекарима.

Библиотеке (по типу)	Укупан број	Број унетих извештаја за 2023. годину	Напомена
Јавне	4	4	
Огранци	10	9	Први извештај о раду Библиотеке у Штубику биће унет за 2024. годину.
Библиотеке у ОШ (школска 2023/2024)	27	26	Недостаје извештај Библиотеке ОШ „Михајло Спорић” Мајданпек.
Библиотеке у СШ (школска 2023/2024)	9	9	
Специјалне	3	2	Недостаје годишњи извештај о раду Музеја рударства и металургије Бор.
Месне	1	0	Недостаје годишњи извештај о раду Библиотеке МЗ Текија.

Библиотека у Штубику отворена је 21.12.2023. године. Први надзор над стручним радом обављен је 26.11.2024. године, а први годишњи извештај за базу МБС биће унето почетком 2025. године – за 2024. годину.

Библиотека у ОШ „Михајло Спорић” у Мајданпеку није радила две године због реновирања простора. Набављена је и нова опрема за библиотеку, па су књиге које су две године биле у кутијама у другој просторији, од 1.9.2024. године сређиване и улагане у полице, уз саветодавну помоћ библиотекара Матичне службе. У овој школи од 1.9. ради и нови библиотекар.

У Музеју рударства и металургије, након одласка у пензију дотадашњег књижничара, годинама нико није био задужен за рад у библиотеци. Директор Музеја пружила је уверавања да библиотека у овом периоду није ни радила, а онедавно је једна запослена са средњом школом задужена за рад у библиотеци. Током 2025. године планиран је надзор над стручним радом ове библиотеке.

Библиотекар Матичне службе је у јулу прошле године, у разговору са председником МЗ Текија, добила непобитна уверавања да библиотека не ради од 2017. године, јер од тада не постоји стално запослено лице које би бринуло о библиотеци. Библиотека је закључена, нема набавке грађе и нема коришћења, никаквих активности и промена. За сада библиотеку неће гасити и брисати из Регистра, тако да је и даље неизвесна и судбина библиотеке и њеног фонда. Из свега реченог, није

потребно радити надзор над стручним радом јер библиотека годинама не ради, нити је потребно достављати податке за базу МБС, јер се они годинама нису мењали.

Надзор над стручним радом библиотека / увид у услове рада библиотека

У 2024. години, према Плану реализације матичних функција за 2024. годину, планирана су 23 надзора над стручним радом: 4 огранка јавне библиотеке у општини Неготин, 4 средњошколске библиотеке у Бору и 15 библиотека у основним школама (8 у Бору и 7 у општини Неготин).

Од 23 планирана надзора, реализована су 22. У Основној школи „3. октобар” у Бору, и поред неколико посета и стручних увида, ревизија фонда трајала је непотребно дуго, много дуже него што је предвиђено Одлуком о ревизији; ревизија је почела почетком 2024. године, завршена је, према речима председника Комисије за ревизију, али резултати ревизије нису презентовани нити достављени ни Школском одбору ни библиотекару Матичне службе – до данас. Посебан проблем представља и често одсуствовање због боловања библиотекара који у библиотеци ради 100% радног времена, честе су замене са којима се нема никакав континуитет у стручном раду у библиотеци.

Због свега тога, стручни надзор над радом ове школске библиотеке одложен је и биће реализован у 2025. години.

Због кадровске промене у Матичној служби НББ од 1. маја 2024. године (претходни библиотекар Драгица Радетић отишла је у пензију), део планираних надзора обављен је тек у мају 2024. године и то у 11 школских библиотека у Бору – 4 библиотеке средње школе и 7 библиотека у основним школама.

У новембру 2024. године обављено је 11 стручних надзора у општини Неготин: 4 у огранцима Народне библиотеке „Доситеј Новаковић” Неготин у Штубику, Јабуковцу, Прахову и Кобишници и 7 у библиотекама основних школа у Кобишници, Прахову, Душановцу, Штубику, Уровици, Јабуковцу и Рајцу.

У року од месец дана након надзора, написана су 22 записника о надзору, који су послати директорима школа, библиотекарима у чијем је присуству обављен надзор, Народној библиотеци Србије – Одељењу за матичне послове, образовање, истраживање и развој библиотечно-информационог система и Министарству културе Републике Србије – Сектору за заштиту културног наслеђа и дигитализацију. Записници о надзору над стручним радом огранака јавне библиотеке послати су и директору Народне библиотеке „Доситеј Новаковић” и председнику Општине Неготин.

С обзиром на то да се, према „Упутству о начину вршења надзора над стручним радом у библиотекама“ (Сл. гл. РС, 7/2013), редовни стручни надзор обавља једном у две године, може се рећи да је остварена прописана динамика:

Бр	Назив библиотеке чији је рад био предмет надзора (према редоследу надзора)	Година претходног надзора	Достављен записник о надзору
1.	Библиотека Техничке школе у Бору	2022.	Да
2.	Библиотека Економско-трговинске школе у Бору	2022.	Да
3.	Библиотека Гимназије „Бора Станковић” у Бору	2022.	Да
4.	Библиотека Машинско-електротехничке школе у Бору	2022.	Да
5.	Библиотека ОШ „Вук Караџић” у Бору	2022.	Да
6.	Библиотека ОШ „Свети Сава” у Бору	2022.	Да
7.	Библиотека ОШ „Бранко Радичевић” у Бору	2022.	Да
8.	Библиотека ОШ „Душан Радовић” у Бору	2022.	Да
9.	Библиотека ОШ „Петар Радовановић” у Злоту	2022.	Да
10.	Библиотека ОШ „Станоје Миљковић” у Брестовцу	2022.	Да
11.	Библиотека ОШ „Ђура Јакшић” у Кривељу	2022.	Да
12.	Библиотека ОШ „Хајдук Вељко” у Штубику	2022.	Да
13.	Огранак у Штубику	/	Да
14.	Библиотека ОШ „Јован Јовановић Змај” у Јабуковцу	2022.	Да
15.	Огранак у Јабуковцу	2022.	Да
16.	Библиотека ОШ „Бранислав Нушић” у Уровици	2022.	Да
17.	Библиотека ОШ „Павле Илић Вељко” у Душановцу	2022.	Да
18.	ОШ „Павле Илић Вељко” у Прахову	2022.	Да
19.	Огранак у Прахову	2022.	Да
20.	Библиотека ОШ „Момчило Ранковић” у Рајцу	2022.	Да
21.	Библиотека ОШ „Стеван Мокрањац” у Кобишници	2022.	Да

22.	Огранак у Кобишници	2022.	Да
-----	---------------------	-------	----

Након обављених надзора у 18 школских библиотека, свим библиотекарима су мејлом послата додатна стручна упутства сачињена на основу увида у њихов стручни рад и онога што је на лицу места током надзора уочено као нешто што је заједничка недоумица. Реч је о упутствима о инвентарисању и обради, задуживању корисника, евиденцији о библиотечко-информационој грађи и посебно – ревизији и отпису.

Осим ових упутстава, поново су им прослеђени „Правилник о инвентарисању, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора, као и вођењу евиденције о библиотечко-информационој грађи и изворима”, извод из „Правилника о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности” (за школске библиотеке).

Стално стручно усавршавање запослених

У оквиру програма сталног стручног усавршавања, НББ је организовала 2 акредитована стручна семинара: „Вештачка интелигенција и библиотечко-информациона делатност: иновативни алати за разноврсну примену у дигиталној ери – тренутно стање и перспективе” (Дејана Каваја, УБСМ) – 45 учесника (39 из јавних библиотека, 5 из школских и 1 из високошколске библиотеке) и „Библиотеке – модерни центри заједнице” (Јелена Вучинић, НБС и Бојана Маринчић, НБУ) – 17 учесника.

Програме су пратила 44 библиотекара из јавних библиотека Борског округа (Бор, Неготин, Мајдапек, Кладово), 3 библиотекара из Зајечарског округа (Бољевац), 5 школских библиотекара (Бор) и 1 библиотекар високошколске библиотеке (Бор) – укупно 53 библиотекара (неколицина је слушала оба семинара).

Број учесника у акредитованим програмима:

Запослени	Укупан број	Број библиотекара који су похађали ССУ/програме акредитоване код ЗУОВ
Библиотекари из јавних библиотека	47	Ови програми нису реализовани зато што финансијска средства потребна за њихову организацију представљају значајан део суме одобрене за спровођење матичних функција у НББ.
Библиотекари из високошколских библиотека (Библиотека Техничког факултета у Бору)	1	
Библиотекари из специјалних библиотека	/	
Школски библиотекари	5	
Укупно:	53	

Бр.	Називи акредитованих програма	Број стручних радника који су похађали програм
1.	„Вештачка интелигенција и библиотечко-информациона делатност: иновативни алати за разноврсну примену у дигиталној ери – тренутно стање и перспективе” (Дејана Каваја, УБСМ)	39 + 1 ²
2.	„Библиотеке – модерни центри заједнице” (Јелена Вучинић, НБС и Бојана Маринчић, НБУ)	17
Укупно:		57 ³

Остали видови сталног стручног усавршавања

Матична служба је пратила и подржавала учествовање запослених у НББ на различитим стручним скуповима и осталим едукативним програмима и ван Бора. У оквиру стручног усавршавања из области библиотечко-информационе делатности, библиотекари Народне библиотеке Бор пратили су стручне програме:

Бр.	Назив програма	Број стручних радника који су похађали

² Једна запослена у школској библиотеци у Бору има положен стручни испит.

³ Број се не слаже са укупним бројем у горњој табели, зато што нису рачунати школски библиотекари без стручног испита (4) и један библиотекар из високошколске библиотеке, такође без стручног испита; осим тога, неколицина (9) библиотекара слушала је оба семинара.

	програм
Радионице, обуке, семинари и вебинари	
„Open Journal Systems: iskustva i preporuke” (вебинар, 30. 10. 2024) – регионална радионица за уреднике и издаваче часописа у отвореном приступу	1
„Први кораци у стрипу” – обука за библиотекарe; Међународни центар за стрип у Ангулему (6 вебинара посредством Народне библиотеке Србије)	1
„Путујуће библиотеке у теорији и пракси”, вебинар који је одржала Љиљана Вугринец у организацији Секције за покретне библиотеке, 4. 4. 2024.	2
Каталогизација у систему COBISS – почетни курс	1
„Израда анализа о раду библиотеке“, Ивана Тодоровић, вебинар одржан 20. 3. 2024.	1
„Библиотекари – знање и самоусавршавање”, Небојша Цвејић, вебинар одржан 27. 3. 2024.	1
Обука за рад у бази Мрежа библиотека Србије, НБС, 1. 4. 2024.	1
Стручно предавање: „Закони у библиотечко-информационој делатности: стање и предлози за измене и допуну”, летњи форум БДС-а, 21. 6. 2024, Библиотека „Павле Аксентијевић” у Обреновцу	1
„Електронске књиге – садашњост или будућност? Позајмица и читање електронских књига у Народној библиотеци 'Вук Караџић' Крагујевац”, Анђела Огњановић, вебинар одржан 23. 12. 2024.	1
Онлајн радионица „Дигитални маркетинг за библиотекарe” у оквиру пројеката „Еразмус+“: „Израда курикулума за унапређење вештине библиотекарa у области савремених маркетиншких решења”, одржана 22. 11. 2024.	1
Вебинар „Enhancing Access to Audiovisual Resources with the AI Model Whisper”, IFLAAVMS	1
Међународна радионица на тему „Промишљање путева свиле. Међукултурне размене и мобилности” (Workshop ‘Thinking through the Silk Roads. Cross-Cultural Exchanges and Mobilities’)	1
Стручно предавање: „Злоупотребе и проблеми у вези са Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја”, зимски форум БДС-а, 1. 2. 2024, Ваљево	1
Стручни скупови	
Библионет	3
Конференција Библиотекарског друштва Србије	3

Библиотекарe НББ су у току 2024. године радили у различитим стручним телима: Управни одбор БДС-а, Програмски одбор Конференције БДС-а, Програмски одбор Библионета, Републичка комисија за стицање виших стручних звања, у раду четири секције БДС-а: (за матичне библиотеке, за каталогизацију, за рад покретних библиотека и за рад са децом и младима). Виолета Стојменовић, дипломирани библиотекар-саветник, од 2024. године уређује часопис *Библиотекар*.

Стручни испит у библиотечко-информационој делатности

У 2024. години, један запослени у Народној библиотеци Бор положио је стручни испит у библиотечко-информационој делатности и стекао звање „дипломирани библиотекар”.

Пружање стручне помоћи и инструкторски рад

Библиотекар Матичне службе НББ (до 1. маја 2024 – Драгица Радетић, од 1. маја – Ана Јанковић) по потреби је пружао стручно-саветодавну помоћ колегама са подручја матичности, у највећем броју школским библиотекама, и то:

- на лицу места на позив или приликом надзора: 29 пута,
- у борској библиотеци: 5 пута,
- телефоном: 73 пута (од тога 1 видео-позив)
- мејлом: 41 + 22 (стручна упутства свима након надзора у шк. библ.) = 67.

Укупно – 174 пута.

У организацији Матичне службе Матичне библиотеке „Светозар Марковић” у Зајечару организован је стручни семинар за школске библиотекарe на тему „Ревизија и отпис библиотечно-информационе грађе”, за који је библиотекар Матичне службе НББ направио презентацију. Осим школских библиотекара Зајечарског округа, присуствовало је и 15 школских библиотекара из општина Мајданпек, Кладово и Неготин, као и Града Бора. Ова сарадња са Матичном библиотеком у Зајечару биће настављена и у 2025. години, када се планира стручни семинар за школске библиотекарe Борског округа.

Праћење и проучавање стања, потреба и услова рада у библиотечној делатности; предлагање мера за унапређење библиотечно-информационе делатности и њихово спровођење

Матична служба је у складу са својим обавезама и задужењима, почетком 2024. године предала следеће извештаје:

- Извештај о раду НББ у 2023. години
- Извештај о фондовима НББ у 2023. години
- Извештај о корисницима и коришћењу у НББ у 2023. години
- Извештај о раду огранака НББ у 2023. години
- Извештај о раду Матичне службе НББ у 2023. години
- Годишњи извештаји (2023) о библиотечком пословању, у базу МБС унети су за 4 јавне библиотеке, 10 огранака и 2 специјалне библиотеке (недостају извештаји о раду Библиотеке месне заједнице у Текији и Библиотеке Музеја рударства и металургије – утврђено је да у овом периоду ове библиотеке нису радиле).

Остали послови на којима је ангажован библиотекар Матичне службе НББ

Током 2024. године, библиотекар Матичне службе НББ била је члан Управног одбора НББ, Управног одбора Библиотекарског друштва Србије; учествовала је у раду Програмског одбора Конференције БДС 2024. у Панчеву; члан је редакције часописа *Бележница*, члан Комисије за набавку библиотечке грађе, Комисије за годишњи отпис и репарацију библиотечке грађе, Комисије за утврђивање предлога за стицање стручних звања матичне библиотеке Бору. Такође, била је члан Радне групе за израду Правилника о раду стручних тела Библиотекарског друштва Србије, као и Радне групе за измене и допуне правилника о годишњим наградама БДС-а.

Библиотекар Матичне службе НББ истовремено обавља и послове набавке и обраде библиотечно-информационе грађе на Одељењу набавке и обраде књига Народне библиотеке Бор; као члан редакције *Бележнице* пише текстове за сваки број и ради лектуру и коректуру *Бележнице*.

• Министарство културе и информисања РС је у 2024. подржало један програм НББ.

МКРС од 1995. финансијски као пројекат подржава и матично функционисање НББ. За те потребе у 2024. одобрено нам је 350.000 динара (за трошкове организације два акредитована семинара 135.000; за трошкове канцеларијског материјала 20.000; за трошкове надзора 69.000; за трошкове учествовање запослених библиотекара на стручним скуповима 126.000).

У току 2024. НББ је реализовала све планиране активности матичног функционисања, о чему је било речи у претходном поглављу, и искористила добијена средства.

2. ОБИМ И КВАЛИТЕТ УСЛУГА

• Укупан број корисника у 2024. години, заједно са огранцима је 2386 (у 2023. 1858).

Број активних корисника у граду је 2042 (деца до 14 година 1119 + одрасли 1031).

Број уписаних у селима је 344 (у Злоту 151, у Брестовцу 75, у Доњој Белој Реци 70, у Кривељу 48).

Упоређујући податке о укупном броју уписаних у односу на 2023. годину, збирни број чланова Библиотеке у 2024. је већи за 528 корисника или за 22,13%.

По категоријама занимања и статусу, у односу на укупан број корисника НББ у граду у 2024: деца предшколског узраста 13,79%; ученици основних школа 37,62%; ученици средњих школа 6,58%; студенти 4,58%; запослени 20,38%; незапослени 5,39%; пензионери 9,47%; запослени и бивши запослени у НББ 2,19%.

У граду има 5 основних школа и у школској 2023/2024. има укупно 2.490 ученика, а у школској 2024/2025. – 2.554 ученика. Међутим, у НББ се у току године учланило 600, што је 23.5%, дакле сваки четврти ученик.

Од укупно 1263 ученика уписаних у четири средње школе у граду, 105 средњошколаца се у току 2024. уписало у НББ, што је 8,31%, тј. сваки осми средњошколац.

У огранцима највећи број корисника чине деца до 14 година. Од укупно 344 корисника у сеоским библиотекама 275 су деца, или 79,94%.

● **Број посета ради позајмице грађе и праћења или учешћа у програмима**

Позајмно одељење за одрасле	8.440
Дечје одељење (позајмица грађе + програми)	6.199
Информативно одељење + сала за програме	5.503
Читаоница на Одељењу посебних фондова и периодике	574
Завичајно одељење (чланови и посетиоци програма Завичајног одељења)	656
Укупно физичких посета	21.372
Сајт „Дигитални завичај“	86.078
Сајт „Дигитални завичај / Кривељ“	2.734
Сајт Народне библиотеке Бор	14.500
Дигитализовани раднички лист „Колектив“	1.873
Укупно дигиталних посета	105.185
Укупно	126.557
Садржај на страници НББ на Инстаграму	2.800
Садржај на страници НББ на Фејсбуку	10.000
Садржај на каналу на Јутјубу	1.209
Укупно на друштвеним мрежама	14.009

● **Број коришћења библиотечко-информационе грађе од 1. јануара до 31. децембра 2024:**

Одељење	Монографске публикације (књиге)	Серијске публикације	Остало*	Укупно
Позајмно одељење за одрасле	16.295	/	/	16.295
Дечје одељење	9.261	/	/	9.261
Информативно одељење	/	656	/	656
Одељење посебних фондова и периодике	430	18	1	449
Завичајно одељење	726	5.018	7.189	12.933 ⁴
Међубиблиотечка позајмица	24	28	/	35
УКУПНО:	26.736	5.720	7.190	39.646

* Некњижна грађа на Завичајном одељењу и све остало што јесте коришћење грађе, али се не евидентира у Кобису.

Велики број коришћења серијских публикација и некњижне грађе на Завичајном одељењу јесте последица обимног истраживачког рада бројних аутора ангажованих на изради монографије о селу Кривељу, чији је издавач Народна библиотека Бор.

Онлајн сервисе COBISS+ и mCOBISS у 2024. години за претраживање, резервацију или продужење позајмљене грађе користило је 537 корисника.

Аутоматизација позајмице библиотечко-информационе грађе у НББ омогућила је корисницима да ван библиотеке, посредством рачунара или мобилних телефона, помоћу онлајн сервиса COBISS+ и mCOBISS претражују, резервишу или продуже позајмљену грађу. Библиотекари редовно дају упутства корисницима о повластицама везаним за коришћење онлајн сервиса, па ипак – од 2.042 активна корисника, само 537 је у 2024. године користило ове онлајн сервисе, што је 26,30% или сваки четврти.

Подаци о коришћењу онлајн сервиса директно утичу на податке о посетама и коришћењу грађе у самој библиотеци.

● **Коришћење онлајн сервиса COBISS+ и mCOBISS од 1. јануара 2024. до 31. децембра 2024. године:**

Врста	COBISS+	mCOBISS	Укупно
-------	---------	---------	--------

⁴ Коришћење грађе Завичајног одељења не евидентира се у Кобису.

Претраживање грађе	38.296	1.745	40.041
Број исписа	114.348	658	115.006
Резервације	90	107	197
Продужење позајмице	245	109	354
Отказивање резервације	10	11	21
Укупно:	152.989	2.630	155.619

● **Годишњи обрт књижног фонда:**

Један од показатеља који се узимају у обзир за евалуацију рада библиотеке јесте и годишњи обрт фонда. Међутим, овај показатељ није пресудан за процењивање да ли библиотека добро ради, да ли су јој фондови оперативни и сл. Реч је о томе да у друштвеној атмосфери која данас преовлађује библиотека и читање нису на врху листе приоритета грађана. Отуд релативно мали број активних чланова на број становника у граду (села имају своје огранке): према попису из 2022. године, насеље (град) Бор имало је 28.822 становника, па се тај број узима као релевантан. Народна библиотека Бор у 2024. години има 2.042 активна члана, што представља свега 7,08% укупног броја становника у граду (стандарди прописују најмање 12% учлањених). Ни пажљиво и стручно профилисани фондови, селективна набавка, бројни културни програми за различите узрасне и циљне групе, изузетно повољна стратегија цена и бројне повластице – нису поправили ову немилу слику.

Немилу „слику“ додатно „боји“ и чињеница да је у 2024. број уписаних на Дечје одељење већи него 2023, међутим број позајмљених књига је мањи него 2023. што сведочи да се највуше позајмљује само оно што је задато, а да је читалачка радозналост духа да се откривају нови садржаји све мања.

Обрт књижног фонда Народне библиотеке Бор по одељењима и укупно:

Одељење	Монографске публикације (књиге)	Коришћење	Обрт
Дечје одељење	20.744	9.261	0,45
Позајмно одељење за одрасле	71.840	$16.295 + 15^5 = 16.310$	0,23
Одељење посебних фондова и периодике	16.169	$430 + 9^6 = 439$	0,03
Завичајно одељење	2.597	726	0,28
УКУПНО:	111.350	26.736	0,24

● **Рад библиотечких огранака у 2024.**

Народна библиотека Бор има четири стационарна огранка у селима Злот, Брестовац, Кривељ и Доња Бела Река. Огранци у Злоту и Кривељу отворени су исте године – 1947. Огранак у Доњој Белој Реци отворен је 1965. године, а огранак у Брестовцу 1978. године.

Према Правилнику о националним стандардима за обављање библиотечно-информационе делатности, од четири, два огранка испуњавају услов да имају стационарни огранак, јер имају више од 1.000 становника: Злот (2.675) и Брестовац (2.594) (Попис из 2022. године). Доња Бела Река има свега 633 становника, а Кривељ 754 – са тенденцијом смањивања због узраста рударских активности. Од насеља на територији Града Бора, осим Злота и Брестовца – и Шарбановац има више од 1.000 становника, али тамо не постоји библиотечки огранак а ни школска библиотека.

У ова четири огранка раде два запослена са средњом стручном спремом и то тако што свако ради у по два огранка – у једном три дана недељно, у другом два дана недељно.

Стварно стање фонда и стање по инвентару у огранцима 31. 12. 2024:

Огранак	31. 12. 2023.	Набавка у 2024.	31. 12. 2024.	Стање по инвентару
Брестовац	8.304	173	8.477	16225
Злот	8.778	182	8.960	13849
Доња Бела Река	7.601	/	7.601	9733
Кривељ	5.326	/	5.326	8290
Укупно:	30.009	355	30.364	48097

⁵ Међубиблиотечка позајмица.

⁶ Исто.

У огранцима Народне библиотеке Бор грађа се инвентарише према утврђеним међународним стандардима у лисним књигама инвентара и израђује се алфабетски (именски) каталог на каталошким листићима, јер се инвентарисање и каталошка обрада за огранке још увек не раде у програму Кобис.

Број корисника у огранцима у 2024. години:

Категорија члана	Брестовац	Злот	Доња Бела Река	Кривељ	Укупно
Деца предшколског узраста	13	20	/	/	33
Ученици основних школа	53	112	49	28	242
Ученици средњих школа	/	/	/	/	/
Студенти	/	1	/	/	1
Запослени	2	12	21	20	55
Остали	7	6	/	/	13
Укупно:	75	151	70	48	344
На број становника	2,89%	5,64%	11,06%	6,37%	5,17%

Укупан број корисника у огранцима у 2023. био је 288; у 2024. години било је за 56 више учлањених, што је више за 19,44%. У свим огранцима забележен је благ пораст броја корисника, али је то и даље у односу на број становника изузетно мало. Већи проценат учлањених у односу на број становника, што се ближи стандарду од 12%, једино је у Доњој Белој Реци, али то је по свој прилици зато што у овом селу не постоји школска библиотека.

Када је реч о покривености насеља у Борском округу услугама из оквира библиотечно-информационе делатности, у односу на укупан број становника у округу (40.845), библиотечким услугама није покривено 5.367 становника (у селима где нема стационарног библиотечног огранка), што је 13,14%.

Подаци о коришћењу фондова у огранцима у 2024. години:

Огранак	Посете	Коришћење		
		Књиге	Укупан фонд	Обрт књижног фонда
Брестовац	529	1.013	8.477	0,12
Злот	1.265	1.039	8.960	0,12
Доња Бела Река	259	395	7.601	0,05
Кривељ	224	410	5.326	0,08
Укупно:	2.277	2.857	30.364	0,09

Као и у библиотеци у граду, велики број књига, а мали број чланова и коришћења лоше се одражава на обрт књижног фонда, што је један од показатеља успешности функционисања библиотеке. Не сме се изгубити из вида да ниједан од 4 огранка не ради 5 дана у недељи, већ у Злогу и Доњој Белој Реци по три, а у Брестовцу и Кривељу по два радна дана, што свакако утиче на број коришћења, а уз мали број чланова – овако низак обрт књижног фонда не треба да чуди, само да забрињава у смислу оправданости постојања ових огранака и њиховој исплативости. Мали број чланова није само резултат незаинтересованости мештана ових села, већ и рапидног смањења броја становника због рударских активности, што је највише погодило Кривељ.

Културно-просветна делатност

У огранцима у Злоту и Брестовцу, без обзира на то што не раде сваког дана, редовно се, као и сваке године, организују различити програми и радионице који окупљају становнике ових места, различитог узраста.

Библиотека у Злоту реализовала је 6 програма и радионица самостално или као партнер другима у својој локалној заједници: Дан библиотеке (уједно и слава библиотеке – Свети Сава кад се реже славски колач уз присуство ученика, свештеника, сарадника библиотеке и мештана Злота); филмска пројекција у оквиру „Слободне зоне“; Светски дан туризма на Злотским пећинама; радионица „Мој љубимац и ја“; колективна посета и радионица „Бајке и басне“. Овим програмима укупно је присуствовало 116 посетилаца. Библиотекарка је учествовала у снимању 2 емисије о библиотеци, селу, обичајима, култури и традицији и активно помагала заједници при прикупљању документације за једнократну помоћ домаћинствима (очитавање личних карата, штампање и копирање документације за 150 посетилаца)

У библиотеци у Брестовцу, који ради два пута недељно, организовано је неколико активности за ученике и мештани села: радионица „Цвеће“ за децу предшколског узраста; радионица „Положај жена на селу“; две радионице поводом обележавања Дечје недеље. Овим програмима укупно је присуствовало 79 посетилаца. У библиотеци су два пута организовани превентивни прегледи крвне слике, крвног притиска и шећера у крви, у организацији Патронажне службе Здравственог центра Бор којом приликом су изложене и књиге које библиотека поседује а које за тему имају здравље и како га чувати (60 посетилаца). Библиотекарка је и у овом селу учествовала у снимању 2 емисије о библиотеци, селу, обичајима, култури и традицији.

У огранцима у Доњој Белој Реци и Кривељу није било програмских активности, осим организовања колективних посета ученика и постављања изложби дечјих литерарних и ликовних радова (у Доњој Белој Реци – 5 ових активности са 54 посетиоца; а у Кривељу 4 активности са 40 посетилаца).

Услови за рад огранака

Током 2023. године, огранци у Злоту и Брестовцу опремљени су рачунарском опремом, што подразумева компјутере и штампаче са пратећом опремом, а обезбеђен је и интернет са преносним модемом. Набављен је и електронски читач биометријских личних карти и возачких дозвола, што иде у прилог томе да библиотека у свом месту у коме делује треба да буде центар не само културне и просветне делатности, већ и помоћ мештанима у пружању разних других услуга, у складу са могућностима. Опрема је купљена захваљујући Удружењу Влаха „Примовара“ из Злота, које је учествовало са пројектом на конкурс који је расписао Град Бор. Ова опрема знатно је олакшала рад књижничара у овим библиотекама.

Ипак, ни ова побољшања услова за рад нису била довољна да се крене са употребом програмске опреме Кобис, за шта је, пре свега, потребан бољи и стабилнији интернет.

Да би се почело са позајмицом књига у Кобису у огранцима, потребно је обезбедити штампаче за налепнице и реверсе, као и стабилнији интернет. Инвентарисање треба да се ради на Одељењу набавке и обраде књига НББ додавањем посебне ознаке за подлокацију, а требало би да се организује и преинвентарисање постојећег фонда. Обука књижничара за рад у сегменту Кобис/позајмица није потребна, пошто је књижничарка то већ радила у библиотеци у Бору.

Посебан проблем представља грејање у свим огранцима: просторије месних заједница у којима се налазе огранци греју с помоћу ТА пећи, што у зимским месецима није довољно за боравак библиотекарка а ни корисника, поготово оних који би евентуално користили читаоницу.

Такође, неопходно је да се ови простори у потпуности реновирају, да се поправе елементарни хигијенски услови (вода и тоалети) за боравак запослених и корисника, да се замени стара и дотрајала столарија и пропали подови, санира влага и реконструише електромрежа, набави нови намештај.

Проблеми од утицаја на обим и квалитет услуга

► Евидентна је „криза читања“. Иако је НББ омогућила бесплатно чланство за све у систему формалног образовања, забрињавајуће је да услуге библиотеке користи скоро сваки четврти основац (23,5%). Још је поразнија слика уписаних средњошколаца где сваки осми користи услуге НББ (8,31%). Поред тога треба знати да су у НББ уписана само 73 студента а да велика већина њих нису студенти Техничког факултета у Бору. Ови подаци морали би бити мобилишући за све који се професионално баве образовањем и васпитавањем деце и младих како би заједно са библиотекарима предузели континуиране активности које би у мисији промовисања културе читања за свој циљ имале подстицање, развој и унапређење културних потреба и читалачких интересовања и навика деце и младих. За сада је очигледно да таква подршка изостаје.

► Недостатак стручних радника условљава да запослени библиотекарски раде више различитих библиотечких (и не само библиотечких) послова што има последице и на квалитет и на квантитет урађеног. Два књижничара раде у четири сеоска огранка. Један од њих у марту 2025. одлази у пензију што ће изазвати затварање стационарних огранака у Доњој Белој Реци и Кривељу или привремено или за стално уколико се обезбеди покретна библиотека. Такође због природног одлива радника који ће уследити у наредним годинама треба планирати и на време обучавати једног књижничара и једног библиотекарка за сложене послове на Одељењу набавке и обраде књига. У сваком случају неопходно је подмлађивање колектива запошљавањем младог стручног кадра 7. степена са бројним компетенцијама за шта је неопходна додатна маса за зараде.

► Неопходно је уређење постојећег простора библиотеке у граду – замена врата, подова, кречење, санација тоалета старих више од 50 година. Недостаје простор у библиотеци у граду за још једну читаоницу, простор за матичну службу, културну, јавну и издавачку делатност.

► Када је реч о раду огранака НББ, неопходно је свеобухватније просторно уређење, реновирање, санирање и ревитализација постојећег простора који се налази у зградама грађеним половином прошлог века: обезбедити воду и тоалет који су елементарни санитарно хигијенски услови за рад сваке установе, затим заменити стару столарију и пропале подове, санирати влагу где је има, реконструисати и унапредити електро мрежу...

3. ТЕХНИЧКА ОПРЕМЉЕНОСТ И УЛАГАЊЕ

Од техничке опреме НББ на крају 2024. поседује: 1 сервер за дигитализовану библиотечко-информациону грађу, 2 НАС уређаја са 6 тврдих дискова за обезбеђивање резервних копија, 17 умрежених десктоп рачунара, 6 лап-топа, 2 таблет рачунара, 1 смарт телевизор и хедсет за виртуелну реалност, 11 ласерских штампача, 1 матрични, 1 мултифункционални уређај (скенер, штампач и копирајер уједно), 6 баркод читача, 4 баркод штампача, 3 термална штампача реверса, 2 скенера, 8 екстерних хард дискова, 1 фотокопир, 3 пројектора, 1 дигиталну камеру и 3 фотоапарата, 2 бежична микрофона, 2 широкопојасна микрофона, 1 бежични микрофон – бувица, инфосталак, 15 табли од плуте ради реализације изложби, 1 модерацијску таблу, 2 магнетне табле, презентер, апарат за корицење и апарат за пластификацију, у сали за програме озвучење и опрема за лајв стриминг (снимање), велико платно за пројекције, 40 рамова за фотографије, 4 фотеље и два сточића, велики читаонички сто и 70 столица. Цео простор библиотеке у граду климатизује 10 уређаја.

У 2024. средствима буџета града набављено је 13 легалних офиса у циљу унапређења безбедности мреже и сигурности података, купљен је нови пројектор за салу за програме и додатне полице за књиге на Позајмном одељењу за одрасле чиме је капацитет за одлагање књига порастао за 60 м. Донацијом приновљено је Дечје одељење новим полицама за књиге (36,6 м), радним столом за библиотекара и радионичарским столовима и столицама за децу и новим клима уређајем. Донацијом су обезбеђени нови клима уређаји и у сали за програме и у читаоници на другом спрату.

НББ је крајем 2024. добила на коришћење аутомобил градске управе како би на ваљан начин обављала своју делатност како на територији града, тако у целом Борском управном округу. НББ је задужена за обављање надзора над стручним радом 54 библиотеке у округу, и за израду регистра старе и ретке библиотечке грађе која се налази на овој територији, те је неопходно истраживати не само по јавним и школским библиотекама, већ и по манастирским и црквеним. За ове послове немогуће је користити услуге редовне аутобуске линије.

Размишља се о могућности да се набави комби возило које би се преправило у покретну библиотеку која би обилазила сва борска села, чиме би покривеност услугама библиотечко-информационе делатности на територији града била 100%.

4. КАДРОВСКА И ОРГАНИЗАЦИОНА ПРОБЛЕМАТИКА

► Бројно стање кадрова

Народна библиотека Бор има алармантан мањак запослених који прети да угрози редовно функционисање и неопходно је увећање масе за зараде како би се повећао квалитет кадрове структуре.

На крају 2024. у НББ је ради 21 радник (18 на неодређено + 3 на одређено време). У библиотечкој делатности ради само 13 (+ 2 на одређено: дипломирани библиотекар и библиотекар без положеног стручног испита), што је недовољно с обзиром на задатке које намећу закони и мисију коју библиотека има.

Образовна структура: у делатности раде 1 доктор филолошких наука у звању библиотекара саветника; 4 (+ 1 директор) са високом стручном спремом – звање виши дипломирани библиотекар + на одређено време 2 са високом стручном спремом (1 дипломирани библиотекар и 1 библиотекар без стручног испита); 2 са вишом стручном спремом – звање виши књижничар, 6 са средњом стручном спремом (2 самостална књижничара и 4 књижничара).

У општој служби на неодређено време раде: 2 са са високом стручном спремом – дипломирани економиста и програмер инжењер; 2 са основном школом (хигијеничарке) и на одређено 1 са средњом школом који обавља послове обрачунског радника.

Реална потреба за кадровима

Радећи у две смене, библиотека у граду, са 13 запослених на библиотечким пословима, више нема по једног стручног радника за свако одељење у једној смени, а два књижничара већ годинама раде у четири сеоска огранка што отежава квалитетан и потпуно посвећен рад.

У марту 2025. одлази у пензију књижничар који ради у огранцима у Доњој Белој Реци и Кривељу. План је да се ти огранци као стационарни затворе (јер по усвојеним националним стандардима никад нису ни задовољавали критеријуме да постоје); да се набави библиобус који би поред та два села обилазио и преосталих 8 на територији града и градско насеље Бањско поље, чиме би покривеност библиотечким услугама била 100%; да у том библиобусу ради новозапослени књижничар а да вози особа ангажована уговором о повременим пословима (за шта у тренутном финансијском плану нема одобрених средстава).

Мимо просте замене за одлазеће раднике, постоји и реална потреба за повећањем броја запослених: за два млада библиотекара 7. степена (филолошки/филозофски факултет) и правником јер је НББ једна од ретких матичних библиотека у Србији која га још увек нема, а одговорна је за стручни рад 54 библиотеке у округу и праћење и поштовање законских одредби. Библиотеци недостају и обрачунски радник (служба рачуноводства има целог једног запосленог) и мајстор, који би обављао различите водовodne, столарске и електро послове, и био би возач.

Кадровска структура по усвојеној систематизацији

Народна библиотека Бор има систематизовано радно место директора и 21 извршилачко радно место.

Укупно 21: Стручни послови: 17 + Пратећи и помоћно-технички послови: 4

Стручна спрема (укупно): VII степен – 9; VI степен - 4; IV степен - 6; I степен – 2.

Стручни послови: (всс) дипломирани библиотекар 7;
(вшс) виши књижничар 4;
(ссс) књижничар 6

Пратећи и помоћно-технички послови: (всс) финансијско-рачуноводствени послови 1;
(всс) послови информационих система и технологија 1;
(нкв) остали послови подршке – чистачица, послови курира 2

5. ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА у 2024.

Народна библиотека Бор је индиректни буџетски корисник града Бора.
Одлуком о буџету града Бора за 2024. годину средства су одређена:

Раздео 5; Глава 5.1; Расход по намени 5.1.1 Народна библиотека Бор; Програм 13 – Развој културе и информисања; Програмска класификација 1201 – 0001 **Функционисање локалних установа културе**; Функционална класификација 820 – Услуге културе

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класиф. 791100 Приходи из буџета	41.021.966,67
УКУПНО:	41.021.966,67

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класиф. 411100 Плате, додаци и накнаде запослених	24.596.792,72
Економ.класиф. 412100 Доприноси за пензијско и инв.осигурање	2.459.679,49
Економ.класиф. 412200 Доприноси за здравствено осигурање	1.266.734,74
Економ.класиф. 414300 Отпремнине и помоћи	589.687,38
Економ.класиф. 414400 Помоћ у медицинском лечењу запосленог или чланова уже породице и друге помоћи запосленом	2.261.303,31
Економ.класиф. 415100 Накнаде трошкова за запослене	302.820,00
Економ.класиф. 416100 Награде запосленима и остали посебни расходи	525.832,98

Економ.класиф. 421100 Трошкови платног промета и банкарских услуга	54.511,06
Економ.класиф. 421200 Енергетске услуге	1.612.504,41
Економ.класиф. 421300 Комуналне услуге	170.117,19
Економ.класиф. 421400 Услуге комуникација	86.478,55
Економ.класиф. 421500 Трошкови осигурања	103.511,00
Економ.класиф. 421900 Остали трошкови	4.087,00
Економ.класиф. 422100 Трошкови службених путовања у земљи	229.354,00
Економ.класиф. 423200 Компјутерске услуге	335.414,97
Економ.класиф. 423300 Услуге образовања и усавршавања запослених	73.000,00
Економ.класиф. 423400 Услуге информисања	413.794,85
Економ.класиф. 423500 Стручне услуге	1.032.937,29
Економ.класиф. 424900 Остале специјализоване услуге	40.300,00
Економ.класиф. 425100 Текуће поправке и одржавање зграда и објеката	124.800,00
Економ.класиф. 425200 Текуће поправке и одржавање опреме	174.700,00
Економ.класиф. 426100 Административни материјал	88.313,30
Економ.класиф. 426300 Материјали за образовање и усавршавање запослених	29.700,00
Економ.класиф. 426600 Материјали за образовање, културу и спорт	19.680,00
Економ.класиф. 426800 Материјали за одржавање хигијене и угоститељство	148.266,07
Економ.класиф. 426900 Материјали за посебне намене	99.990,00
Економ.класиф. 465100 Остале текуће дотације и трансфери	665.844,79
Економ.класиф. 512200 Административна опрема	192.100,00
Економ.класиф. 512600 Опрема за образовање, културу и спорт	150.000,00
Економ.класиф. 515100 Нематеријална имовина	3.169.711,57
УКУПНО:	41.021.966,67

Раздео 5; Глава 5.1 ; Расход по намени 5.1.1 Народна библиотека Бор; Програм 13 – Развој културе и информисања; Програмска класификација 1201 – 0002 Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва - представљање књига и трибине, предавања, радионице;
Функционална класификација 820 – Услуге културе

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класиф. 791100 Приходи из буџета	2.371.300,00
УКУПНО:	2.371.300,00

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класиф. 423400 Услуге информисања	549.230,00
Економ.класиф. 423500 Стручне услуге	921.750,00
Економ.класиф. 424200 Услуге образовања, културе и спорта	900.320,00
УКУПНО:	2.371.300,00

Раздео 5; Глава 5.1; Расход по намени 5.1.1 Народна библиотека Бор; Програм 13 – Развој културе и информисања; Програмска класификација 1201 – 4002 Књижевни фестивал „ОК/но“ Функционална класификација 820 – Услуге културе

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класиф. 791100 Приходи из буџета	1.481.230,04
УКУПНО:	1.481.230,04

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класиф. 423400 Услуге информисања	85.680,00
Економ.класиф. 423500 Стручне услуге	334.600,00
Економ.класиф. 423700 Репрезентација	49.970,04
Економ.класиф. 424200 Услуге образовања, културе и спорта	931.000,00

Економ.класиф. 424900 Остале специјализоване услуге	79.980,00
УКУПНО:	1.481.230,04

Раздео 5; Глава 5.1 ; Расход по намени 5.1.1 Народна библиотека Бор; Програм 13 – Развој културе
Програмска класификација 1201 – 4003 Суфинансирање матичних функција у 2024. години;
Функционална класификација 820 – Услуге културе

Укупан приход садржи следеће појединачне приходе:

Економ.класиф. 791100 Приходи из буџета	316.756,74
УКУПНО:	316.756,74

Укупни расходи садрже следеће појединачне расходе :

Економ.класиф. 422100 Трошкови службених путовања у земљи	168.269,94
Економ.класиф. 423500 Стручне услуге	134.550,00
Економ.класиф. 426100 Административни материјал	13.936,80
УКУПНО:	316.756,74

**Укупни приходи и расходи за све програмске класификације
(1201-0001 + 1201-0002 + 1201-4002 + 1201-5006 + 1201-4006)**

УКУПНО ПРИХОДИ:	45.191.253,45
УКУПНО РАСХОДИ:	45.191.253,45

НББ нема ненамираних обавеза према добављачима.

НББ на крају 2024. има 21 запосленог: 18 на неодређено и 3 на одређено радно време.

Просечна бруто зарада у НББ у 2024. је 100.237,17 дин. (нето 73.128,75 дин)

6. ОЦЕНА СТАЊА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ СТАЊА

► Неопходно је да се мобилишу сви који се професионално баве образовањем и васпитавањем деце и младих како би заједно са библиотекарима предузели континуиране активности које би у мисији промовисања културе читања за свој циљ имале подстицање, развој и унапређење културних потреба и читалачких интересовања и навика деце и младих. Афирмацијом читања, и то читања као забавне и интелектуалне делатности, као сложеног и узбудљивог рецепцијско-стваралачког процеса, негује се стандардни српски језик и развијају се аналитичке и критичке способности младог човека, будућег носиоца свих друштвених активности.

► Ургентно потребно увећање масе за зараде и промена Одлуке о максималном броју запослених у НББ како би се увећао број запослених за бар још два радна места.

► Простор библиотеке, иако је наменски пројектован и грађен 1970. у оквиру Дома културе, не може више да прати развој делатности. По Стандарду, НББ би требало да располаже површином од 1.225 до 2.100 m² а тренутно има 1113 m². Недостаје још једна читаоница, простор за матичну службу, културну, јавну и издавачку делатност, гардероба, књиговезница. Овај проблем би донекле, али ипак значајно, решили грађевински радови унутар библиотеке (постоји незасвођен простор између 1. и 2. спрата) чиме би се добило додатних 73 m². Набавку пројектне документације урадила је Градска управа у току 2022, али до тренутка када се пише овај Извештај за 2024. немамо потврду да тај пројекат заиста и постоји како би се издале потребне дозволе и определила средства за радове.

► Неопходна санација 7 тоалета. По предмјеру и предрачуну добијеном од Project Support & Partners doo за све потребне радове потребан је износ од 6.567.130,80 рсд са пдв.

► Неопходна замена улазног портала у НББ. Радови на уређењу платоа испред Дома културе разљуљали су постојећи улазни портал те га је потребно заменити новим који ће имати аутоматска клизна врата. По предмјеру и предрачуну добијеном од Project Support & Partners doo потребна су средства у износу од 945.300 рсд са пдв.

► **Неопходна замена оштећене вертикалне цеви у зиду која спроводи атмосферску воду са равнoг крова. По предмeру и прeдрачуну добијeном од Project Support & Partners doo потребна су средства у износу од 179.400 рсд са пдв.**

► **Неопходна замена два идентична спољна стаклена портала / зида са доње стране НББ у висини четврте етажe. Постојећи, који су уграђени крајем 1971, потпуно су коодирал и ни на који начин не задовољавају услове енергетске ефикасности.**

► **Неопходна замена постојећих итисон и винил подова новим подним облогама од ЛВТ плоча – технолошко високо унапређени винил погодан за јавне фреквентне просторе – све у декору белог мермера како би чинио визуелну целину са постојећим мермерним степеништем.**

► **Неопходна замена постојећих дрвених унутрашњих врата која су стара 53 године, новим пвц вратима (декор златни храст), која омогућавају и звучну изолацију.**

► **Набавком комби возила које би се опремило као покретна библиотека и омогућавањем новог запошљавања покривеност територије града библиотечким услугама била би 100%.**

► **Полице за књиге су старе, а рачунарску опрему „нагриза зуб времена“ тако да свака принова не успева да унапреди делатност већ само замењује ону нужну за пословање а коју је „време прегазило“.**

► **За остварење плана и програма рада у сеоским огранцима неопходно је санирати простор како би постао енергетски ефикасан и боље га опремити. Приоритет имају огранци у Злоту и Брестовцу, који једини испуњавају стандард за стационарни огранак, где је неопходна реконструкција електричне инсталације, поправка пода, спуштање плафона, замена прозора и постављање изолације (минерална вуна) на плафон и зидове како би простор постао енергетски ефикаснији.**

7. ОЦЕНА РАДА УПРАВНОГ ОДБОРА

У 2024. одржано је 9 седница УО.

На 1. седници (9.1.2024) УО је једногласно усвојио Записник са 11. седнице од 25.12.2023; разматран је и усвојен Финансијски план Народне библиотеке Бор за 2024. годину заведен под бројем 3 од 4.1.2024. године са прилогом обрасци програмског буџета заведен под бројем 4 од 4.1.2024. године; донет је Програм рада Народне библиотеке Бор за 2024; донете су одлуке по којима се у току 2024. директор НББ упућује на службена путовања која за свој циљ имају обављање послова у вези надзора над стручним радом библиотека у мрежи матичности у општинама Кладово, Мајданпек и Неготин, састанке које организује Заједница матичних библиотека Србије и Библиотечарско друштво Србије и различите стручне скупове ради континуиране едукације и сталног стручног усавршавања.

На 2. седници (22.1.2024) усвојен је Записник са 1. седнице од 9.1.2024; усвајен је Распоред квота за потрошњу за први, други, трећи, четврти квартал 2024. године и Годишњи план јавних набавки Народне библиотеке Бор за 2024. која садржи јавне набавке и набавке на које се закон не примењује; донета је Одлука о усвајању Правилника о безбедности и здрављу на раду НББ.

На 3. седници (31.1.2024) усвојен је Записник са 2. седнице од 22.1.2024; донета је Одлука о отпису библиотечке грађе фонда монографских публикација Народне библиотеке Бор – годишњи отпис за 2023. годину, Одлука о усвајању извештаја о попису имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. и Одлука о расхoдовању предложене имовине уништењем.

На 4. седници (28.2.2024) усвојен је Записник са 3. седнице од 31.1.2024; донета је Одлука о усвајању Годишњег финансијског извештаја Народне библиотеке Бор за 2023. годину и Одлука о усвајању Извештаја о раду Народне библиотеке Бор за 2023. годину.

На 5. седници (17.4.2024) усвојен Записник са 4. седнице од 28.2.2024; донета Одлука о усвајању Правилника о организацији и систематизацији послова у Народној библиотеци Бор;

На 6. седници (11.7.2024) усвојен је Записник са 5. седнице од 17.4.2024; донета је Одлука да се усваја Финансијски план Народне библиотеке Бор за 2024. и Одлуку да се усваја План набавке Народне библиотеке Бор за 2024. због промена које је условио први ребаланс буџета; донета је и Одлука о усвајању Правилника о измени и допуни Правилника о раду НББ због промена у Посебном колективном уговору за запослене у култури, који је у неким деловима дао већа права радницима; донета је и Одлука о цени чланарине и бесплатним категоријама у 2025.

На 7. седници (16.8.2024) усвојен је Записник са 6. седнице од 11.7.2024; донета је Одлука да се усваја Предлог Финансијског плана Народне библиотеке Бор за 2025. са пројекцијама на 2026. годину и 2027. годину и Одлука да се усваја Предлог годишњег програма рада Народне библиотеке Бор за 2025.

На 8. седници (9.9.2024) усвојен је Записник са 7. седнице УО од 16.8.2024. године; донете су одлуке да се усваја Предлог Финансијског плана Народне библиотеке Бор за 2025. са пројекцијама на 2026. годину и 2027. годину и Предлог годишњег програма рада Народне библиотеке Бор за 2025.

На 9. седници (1.11.2024) усвојен је Записник са 8. седнице УО од 9.9.2024. године; донете су Одлуке: Усваја се Финансијски план Народне библиотеке Бор за 2024, после 2. Ребаланса; Усваја се Распоред квота за потрошњу за први, други, трећи, четврти квартал 2024. године; донето је Решење о именовану комисије за редован годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2024. и Одлука о редовном годишњем попису и образовању комисије за попис имовине и обавеза са стањем на дан 31. децембар 2024; УО је једногласно донео Одлуку: Све услуге Народне библиотеке Бор почев од 2025. године биће бесплатне!

Управни одбор је током целе године имао пуно разумевање за идеје и потребе Народне библиотеке Бор и својим сугестијама много помогао у раду Библиотеке.

8. ОЦЕНА РАДА НАДЗОРНОГ ОДБОРА

У току 2024. Надзорни одбор је електронским путем добијао сав материјал који је упућиван члановима Управног одбора када су сазиване седнице ради усвајања финансијских и других докумената и доношења потребних одлука. На тај начин је Надзорни одбор континуирано био упознат са радом Управног одбора и Библиотеке и имао могућности да присуствује свакој седници УО и реагује.

У 2024. одржане су 4 седнице Надзорног одбора. Извештај о раду Надзорног одбора биће дат Скупштини града Бора на разматрање и усвајање као посебан документ.

У Бору, 24. фебруара 2025.
дел. бр. 43

Весна Тешовић
Директор Народне библиотеке Бор

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА БОР

са потпуном одговорношћу

Број

53/2

датум

28.2. 2025. год.

БОР

Основу члана 31 Статута Народне библиотеке Бор (177/4 од 11. 7. 2022. године), Статут о допуни статута (286/4 од 5. 10. 2022. године)

Управни одбор на седници одржаној 28.2.2025. доноси

ОДЛУКУ

Усваја се

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ БОР ЗА 2024. ГОДИНУ

Одлуку доставити:

- Скупштини града Бора
- Информативном одељењу, архиви и рачуноводству НБ Бор.

УПРАВНИ ОДБОР НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ БОР

ПРЕДСЕДНИЦА

Nađa Guduric

Нада Гудурић